

Biznes
i zarządzanie

www.biznesiarzadzanie.pl

SCENARIUSZ LEKCJI

Moje finanse – myślę przedsiębiorczo

*Materiał jest częścią projektu Bankowcy dla Edukacji Finansowej Dzieci
i Młodzieży BAKCYL*

www.bakcyl.wib.org.pl

Bankowcy dla Edukacji
Finansowej Dzieci i Młodzieży

Materiał przygotowany przez Fundację Warszawski Instytut Bankowości w ramach projektu wspierającego wdrażanie przedmiotu biznes i zarządzanie z wykorzystaniem materiałów projektu Porwani przez Ekonomię

www.PorwaniPrzezEkonomie.pl

Główne przesłanie lekcji:

- Warto oszczędzać i planować swoje wydatki.
- Jeśli pożyczasz, rób to z głową.

Po przebytej lekcji uczeń:

- ma świadomość, że stan jego finansów jest wprost zależny od jego postawy i zaangażowania,
- wykazuje się przedsiębiorczą postawą w zarządzaniu swoimi finansami,
- szacuje wysokość kosztów życia,
- identyfikuje wydatki konieczne (stałe, zmienne) i opcjonalne,
- uzasadnia budowanie budżetu z uwzględnieniem oszczędności,
- ma świadomość konieczności unikania niepotrzebnych zobowiązań finansowych,
- szacuje na ile korzystny jest kredyt/pożyczka, wybiera najlepsze dla siebie rozwiązanie,
- rozróżnia i określa cechy najbardziej popularnych kredytów/pożyczek,
- określa znaczenie posiadania wiarygodności kredytowej,
- świadomie podchodzi do konieczności spłaty zobowiązań finansowych,
- poszukuje wraz z bankiem możliwości rozwiązań w przypadku problemów ze spłatą swoich zobowiązań,
- identyfikuje instytucje, w których może składać skargi i reklamacje.

W niniejszym scenariuszu:

- definicje, które należy wprowadzić są podkreślone,
- *informacje, które prowadzący powinien powiedzieć uczniom (swoimi słowami) są zapisane kursywą.*

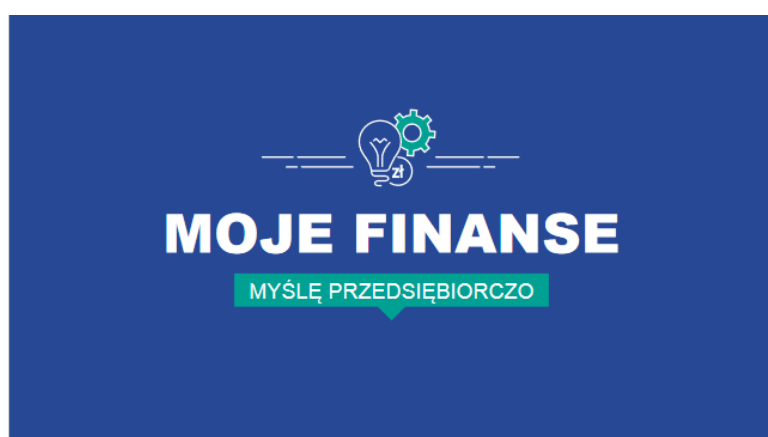
Slajd 1. Bankowcy dla Edukacji Finansowej Dzieci i Młodzieży BAKCYL

INFORMACJA DLA NAUCZYCIELA:

Celem projektu edukacyjnego Bankowcy dla Edukacji Finansowej Dzieci i Młodzieży BAKCYL jest podnoszenie poziomu wiedzy z zakresu ekonomii, cyberbezpieczeństwa oraz inspirowanie świadomych działań i budowanie właściwych postaw

w zakresie przedsiębiorczości. Projekt jest częścią jednego z największych programów pozaformalnej edukacji finansowej w Europie – „[Bankowcy dla Edukacji](#)”.

Przejdź do tematu lekcji:

Slajd 2. Wprowadzenie tematu i podkreślenie jak ważne w zarządzaniu finansami jest przedsiębiorcze myślenie.

➤ Wprowadź temat:
Świadome zarządzanie własnymi pieniędzmi to ważny element życia osobistego. Wymaga od nas umiejętności, systematycznej pracy, zaangażowania oraz przedsiębiorczości. Może dawać

dużo przyjemności, ale przede wszystkim daje możliwość realizacji własnych celów i świadomego wpływania na własne życie.

POROZMAWIAMY O:

- Jak planować swoją przyszłość?
- Jak oszczędzać?
- Kiedy i jak pożyczać pieniądze?
- Jak zarządzać swoimi finansami?
- Co robić, kiedy pojawią się problemy finansowe?

www.bakcyf.wib.org.pl

WARSZAWSKI INSTYTUT BAHCYL

Slajd 3. Przedstaw główne zagadnienia, które chcesz omówić w dalszej części lekcji.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Co oznacza bycie przedsiębiorczym?

Jakie cechy posiada osoba przedsiębiorcza?

www.bakcyf.wib.org.pl

WARSZAWSKI INSTYTUT BAHCYL

Slajd 4. Dyskusja na temat przedsiębiorczości.

- Zapytaj uczniów co dla nich oznacza bycie przedsiębiorczym i jakie cechy ma osoba przedsiębiorcza?

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Co oznacza bycie przedsiębiorczym ?
Jakie cechy posiada osoba przedsiębiorcza?

POSTAWY
przydatne w życiu zawodowym i prywatnym

- Ukierunkowanie na cel
- Dynamizm w działaniu
- Pomysłowość
- Pracowitość
- Ciągły rozwój
- Elastyczność
- Niezależność
- Wiedza
- Zaangażowanie
- Analityczne myślenie
- Samodzielność
- Odwaga
- Odpowiedzialność
- Komunikatywność
- Pewność siebie
- Kreatywność
- Otwartość
- Asertywność

www.bakcyf.wib.org.pl

WARSZAWSKI INSTYTUT BAHCYL

Slajd 5. Przedsiębiorczość i jej główne cechy.

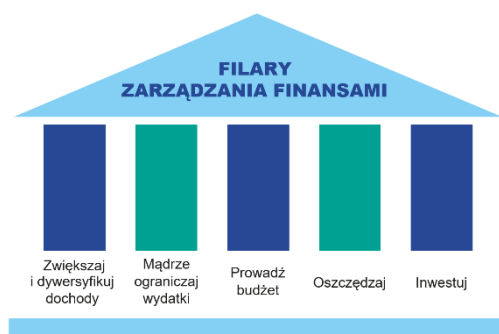
- Odnies się do propozycji uczniów i wytłumacz czym jest przedsiębiorczość wykorzystując zagadnienia ze slajdu.
- Jeśli przy poprzednim slajdzie udało się wykreować wyczerpującą dyskusję, podsumuj temat przedsiębiorczości i przejdź do kolejnych zagadnień.

Przedsiębiorczość to nie tylko umiejętność prowadzenia biznesu, to również zbiór cech i postaw ważnych w codziennym funkcjonowaniu.

Osoba przedsiębiorcza to ktoś, kto świetnie odnajduje się w różnych sytuacjach, ma otwarty umysł, umie znajdować rozwiązania problemów, to ktoś kto ma odwagę działać, popełniać błędy, uczyć się i stale dostosowywać do dynamicznie zmieniającego się otoczenia.

Posiadanie cech przedsiębiorczych przydaje się nie tylko w prowadzeniu, ale również w codziennym życiu – można być przedsiębiorczym uczniem, dyrektorem szkoły, prezesem klubu sportowego czy mamą.

Szczególnie podkreśl, że nie ma czegoś takiego jak „gen przedsiębiorczości”, z którym się ktoś urodzi lub nie. Przedsiębiorczość to zespół postaw, które można w sobie kształtować.

www.bakcyll.wib.org.pl

WARSZAWSKI INSTYTUT BAHCYL

Slajd 6. Filary Zarządzania Finansami.

➤ Wymień wszystkie Filary Zarządzania Finansami, możesz je krótko omówić.

➤ Możemy wyróżnić 5 filarów zarządzania finansami:

1. *Zwiększaj i dywersyfikuj dochody – staraj się być kreatywny, poszukiwać dodatkowych źródeł dochodu (np. Dorywcza praca, sprzedaż internetowa). Jeśli będziesz pozyskiwał dochody z różnych źródeł, to zdywersyfikujesz ryzyko – nawet jeśli stracisz jedno ze źródeł dochodu, to posiadasz jeszcze inne źródła dochodu, które dają Ci bezpieczeństwo.*
2. *Mądrze ograniczaj wydatki – zastanów się czy jesteś w stanie ograniczyć wysokość niektórych wydatków (np. korzystanie z promocji, oszczędzanie wody i energii).*
3. *Prowadzenie budżetu – pozwoli Ci to kontrolować swoje finanse – planuj, a następnie staraj się zrealizować plan budżetowy (tygodniowy, miesięczny).*
4. *Oszczędzaj – nie wydawaj wszystkich swoich dochodów, gromadź środki na nieprzewidziane sytuacje (np. Choroba, utrata pracy), czy na inwestowanie*
5. *Inwestuj – Jeśli zgromadzisz już środki na nieprzewidziane sytuacje, to nadwyżkę możesz zacząć świadomie inwestować, czyli możesz zacząć pomnażać pieniądze.*

www.bakcyll.wib.org.pl

WARSZAWSKI INSTYTUT BAHCYL

Slajd 7. Planowanie swojej przyszłości.

➤ Pokaż jakie kroki pomagają realizować nasze plany. Omów to w odniesieniu do planowania finansów, ale możesz wytłumaczyć, że świadome działanie może okazać się skuteczne w realizacji każdego celu.

➤ W planowaniu finansów, tak jak w życiu codziennym ważne jest określenie celu oraz planu działania,

który pozwoli te cele osiągnąć. Przed opracowaniem planu zidentyfikuj przeszkody, które mogą przeszkodzić w realizacji celu. Twoje cele mogą się zmieniać w trakcie realizacji planu, dlatego okresowo go przeglądaj i modyfikuj.

Slajd 8. Dochody i Wydatki.

- Wyjaśnij, że świadome zarządzanie finansami polega na kontroli naszych dochodów i wydatków. Pomaga w tym tworzenie budżetu.
- Podstawą zarządzania własnymi finansami jest kontrolowanie naszych dochodów i wydatków. Bardzo pomocne w tym może okazać się wykorzystanie

budżetu domowego, czyli zestawienia naszych dochodów i wydatków. Jeśli nasze dochody są wyższe niż wydatki, żyjemy spokojnie.

MIESIĘCZNY BUDŻET RODZINY 2+2		WYDATKI KONIECZNE STAŁE		WYDATKI KONIECZNE ZMIENNE		WYDATKI OPCJONALNE	
DOCHODY		Czynsz	650 zł	Zywność	2 900 zł	Kino	180 zł
Pensje	7200 zł	Prąd	200 zł	Leki	120 zł	Jedzenie poza domem	180 zł
Świadczenia	1000 zł	Woda	150 zł	Ubrania	360 zł	Gokarty	120 zł
		Gaz	200 zł	Komunikacja/ dojazdy	300 zł		
		Kredyt mieszkaniowy	1 460 zł	Korepetycje	360 zł		
		Internet	60 zł	Środki chemiczne	180 zł		
		Telefony	100 zł				
		SUMA	2820 zł	SUMA	4220 zł	SUMA	480 zł
DOCHODY ŁĄCZNIE	8200 zł	WYDATKI ŁĄCZNIE	7520 zł				
Fundusz Oszczędnościowy 10% dochodów	820 zł	SALDO = -140		Rodzina nie będzie mogła zrealizować wszystkich swoich planów w tym miesiącu!			
		8200 zł (dochody) - 7520 zł (wydatki) - 820 zł (fundusz oszczędnościowy)					

Slajd 9. Budżet domowy.

- Omów prezentowany Budżet Domowy. Wyjaśnij, że jest to jedynie przykład a nie odniesienie do realnych cen czy dochodów, chcemy pokazać mechanizm działania a nie konkretne liczby.
- Zaprezentuj najważniejsze pozycje z Budżetu: dochody i wydatki (konieczne stałe i zmienne, wydatki opcjonalne) i wytłumacz czym jest fundusz oszczędnościowy.

Zobaczymy przykład budżetu rodziny 2+2. Założymy, że dochody rodziny wynoszą 8200 zł i jest to zsumowana pensja obojga rodziców oraz świadczenie 500+ na każde dziecko. Na wydatki konieczne stałe i zmienne rodzina wydaje 7520zł, odejmujemy jeszcze 820zł, które rodzina przeznaczna na fundusz oszczędnościowy.

Na wydatki opcjonalne pozostaje nam jedynie 480zł. Mając takie informację wiemy już, że gdybyśmy wydali planowane 480zł (wydatki opcjonalne) to w budżecie pojawi się deficyt wielkości 140zł.

Zastanówcie się jak powinna postąpić rodzina, która nie będzie mogła zrealizować wszystkich swoich planów w danym miesiącu? Jakie wydatki powinna ograniczyć?

Być może uda się znaleźć dodatkowe źródło dochodu? Podkreśl, że wydatki konieczne stałe i zmienne są niezbędne w codziennym funkcjonowaniu. Z wydatków opcjonalnych można zrezygnować.

FUNDUSZ OSZCZĘDNOŚCIOWY/FINANSOWA
PODUSZKA BEZPIECZEŃSTWA POWINNA
WYNOŚIĆ 6-8-KROTNOŚĆ MIESIĘCZNYCH
WYDATKÓW

ZABEZPIECZ SIĘ FINANSOWO NA NIEPRZEWDZIANE SYTUACJE

Utrata pracy, choroba, wypadek, śmierć bliskiej osoby,
poważna awaria samochodu lub w domu, pandemia, ...

www.bakcyf.wib.org.pl

UNIWERSYTET
WYBORSKI
BAKCYL

dotkniętych restrykcjami)

Żeby poradzić sobie z nieprzewidywanymi sytuacjami, warto mieć finansową poduszkę bezpieczeństwa, która pozwoli nam utrzymać się na wypadek utraty pracy lub dłuższej choroby. Szacuje się, że ta rezerwa finansowa powinna pozwolić nam utrzymać się przez okres 6-8 miesięcy (czyli powinna wynosić od 6 do 8 krotności naszych miesięcznych wydatków).

Slajd 11. Kiedy pożyczać?

- Podkreśl, że nie zawsze możemy korzystać z naszych oszczędności, że mogą pojawić się sytuację, w których będziemy musieli podeprzeć się kredytem/pożyczką i warto wiedzieć kiedy i jak warto pożyczać.
- Jeśli masz dobry kontakt z klasą, zanim przejdziesz do kolejnego slajdu, spróbuj wywołać dyskusję i poproś o

sugestie na co warto pożyczać, wykorzystaj odpowiedzi przy kolejnym slajdzie.

Nie zawsze możemy oszczędzić czy wykorzystać nasze oszczędności. Czasami pożyczamy i zawsze należy zadać sobie pytanie - kiedy i jak warto pożyczać. Jak myślicie na co pożyczamy i kiedy warto to robić?

Slajd 12. Dobre i Złe pożyczanie.

„DOBRE” CZY „ZŁE” POŻYCZANIE?

☒ Dobrze przemyślana decyzja	☐ Pod wpływem impulsu
☒ Na zakup rzeczy potrzebnych do nauki lub pracy	☐ Wykorzystujemy do kupowania niepotrzebnych rzeczy
☒ Jeśli wiemy dokładnie, jakie będą łączne koszty kredytu	☐ Spłata przekracza nasze możliwości

www.bakcyf.wib.org.pl

UNIWERSYTET
WYBORSKI
BAKCYL

- Odnies się do odpowiedzi uczniów z poprzedniego slajdu, wykorzystując obecny omów czym jest złe a czym dobre (rozsądne) pożyczanie.
- *Warto pożyczać, jeśli to pozwoli nam lub naszej firmie rozwinąć/poprawić naszą sytuację finansową lub zawodową i (co bardzo ważne) gdy jesteśmy w stanie spłacić zadłużenie. Należy uważać, aby kredytów i pożyczek*

nie było zbyt dużo naraz i aby kwoty były odpowiednie do naszych rzeczywistych potrzeb i możliwości

- Rekomendacje sugerują, aby miesięczne koszty zadłużeń nie przekraczały 50% naszych dochodów pomniejszonych o wszystkie opłaty obowiązkowe (czyli **50% tzw. miesięcznej kwoty do dyspozycji**).

Slajd 13. Dzisiaj vs Jutro.

- Podkreśl, że pożyczając trzeba wziąć pod uwagę także możliwość zmiany naszej sytuacji finansowej w przyszłości, że należy pamiętać o zmienności oprocentowania przy niektórych kredytach, że trzeba brać pod uwagę wiele sytuacji losowych, które będą miały bezpośredni wpływ na możliwości spłaty naszych zobowiązań.

- Kiedy analizujemy koszty pożyczania trzeba patrzeć długoterminowo. Należy wziąć pod uwagę, że nasza sytuacja może się zmienić i mogą się pojawić problemy, które czasem trudno przewidzieć. (np. choroba, utrata pracy, konieczność pomocy bliskim). Kredyt czy pożyczka nie mogą nam zamykać możliwości wychodzenia z problematycznych sytuacji i nie mogą być dla nas zbyt dużym obciążeniem.

Slajd 14. Kredyt czy pożyczka.

- Spróbuj wywołać dyskusje na temat wyboru kredytu lub pożyczki, spytaj co jest lepsze, czym kierować się wybierając jednego z tych produktów
- Spróbujmy znaleźć odpowiedź na pytanie, czym należy się kierować przy wyborze kredytu lub pożyczki? Zacznijmy od odpowiedzi na pytanie, czym się różnią i co będzie lepszym wyborem?

POŻYCZKA	KREDYT
Umowa może być ustna	Pisemna forma umowy
Umowę reguluje Kodeks cywilny	Umowę reguluje Prawo bankowe
Nawet między osobami	Tylko w banku lub SKOKu
Pożyczam pieniądze lub rzeczy np. samochód	Pożyczam pieniądze
Cel nie musi być znany	Cel określony

Slajd 15. Różnice między kredytem a pożyczką. (ćwiczenie)

- Zapytaj, który opis odpowiada KREDYTOWI. Poproś o odpowiedzi (głośno lub poprzez czat w zależności od formy komunikowania się z klasą).
- Podsumuj odpowiedzi, możesz się odnosić do odpowiedzi uczniów z poprzedniego slajdu.

Slajd 16. Różnice między kredytem a pożyczką.

- Omów podstawowe różnice wynikające ze slajdu, wspomnij o ryzyku, analizie klienta i różnicy w kosztach jakie wynikają z różnych form pożyczania, możesz to zrobić na przykładzie.
- Wytłumacz własnymi słowami czym jest zdolność kredytowa, historia kredytowa, możesz też wytłumaczyć czym jest ryzyko kredytowe. Zostanie to szerzej wytłumaczone w kolejnym slajdzie.

Z pewnością nie pożyczycie większej kwoty pieniędzy osobie, której nie znacie i której nie możecie zweryfikować. Tak samo postępują instytucje finansowe. Każda transakcja wiąże się z ryzykiem kredytowym, które ma bezpośredni wpływ na koszty.

Pożyczki zwykle dotyczą mniejszej kwoty oraz krótszego okresu spłaty i nie wymagają szczegółowej weryfikacji klienta, formalności są ograniczone do minimum i często wystarczy jedynie Dowód Osobisty. Takie podejście do klienta powoduje, że ryzyko dla instytucji finansowej jest wysokie podobnie jak koszty dla klienta.

Kredyt zwykle dotyczy większych kwot i wymagają dłuższego okresu spłaty. Banki analizując ryzyko dokładnie sprawdzają klienta, badana jest nasza **zdolność kredytowa i historia kredytowa**, możliwości spłaty kredytu i jego cel. Takie działania obniżają ryzyko i wpływają na niższe koszty w porównaniu do pożyczek.

Slajd 17. Biuro Informacji Kredytowej.

- Odnosząc się do poprzedniego slajdu wytłumacz, że nasza historia kredytowa jest rejestrowana w Biurze Informacji Kredytowej.
- Wytłumacz czym jest i jak działa BIK, co wpływa na naszą ocenę i na co przede wszystkim uważać (terminowość spłat)

Nasza historia kredytowa jest rejestrowana w **Biurze Informacji Kredytowej**. To z tych danych korzystają instytucje finansowe w celu analizy klienta starającego się o kredyt. Podstawowy wpływ na Twoją historię kredytową ma terminowość spłat Twoich lub poręczonych przez Ciebie kredytów.

Mając pozytywną historię kredytową, jesteś dla instytucji finansowych wiarygodnym klientem. Dzięki temu możesz np. szybciej uzyskać kredyt lub negocjować obniżenie związanych z nim opłat czy prowizji. Jeśli mamy negatywną historię kredytową, mogą się zwiększyć koszty kredytu lub wręcz go nie otrzymam.

INFORMACJE DODATKOWE DLA NAUCZYCIELA:

Można zaznaczyć, że w BIKu są rejestrowane nasze zobowiązania wobec banków (i SKOKów oraz innych instytucji ustawowo uprawnionych do udzielania kredytów), ale banki „sprawdzają klienta” także w rejestrach dłużników prowadzonych przez **biura informacji gospodarczej**, gdzie są rejestrowane nasze zadłużenia wobec podmiotów gospodarczych, w tym np. niezapłacony mandat za przejazd

komunikacją miejską bez biletu, niezapłacony abonament telefoniczny, zaległe opłaty za wodę, gaz, prąd, etc.

Zaprezentuj film: Świadome pożyczanie: <https://youtu.be/Wp8rZ9Vt2IE>

Po projekcji wróć do prezentacji.

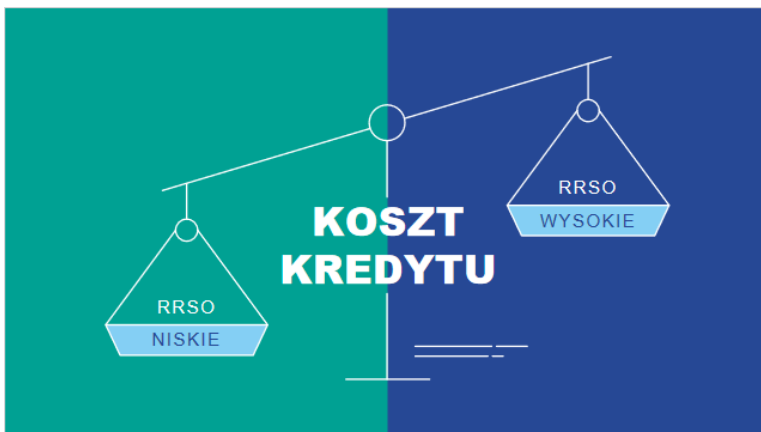

www.bakcyf.wib.org.pl

WARSZAWSKI INSTYTUT BAZOWY BAKCYL

oprocentowanie, ew. prowizje banku, opłaty dodatkowe, koszt ubezpieczenie oraz koszt pieniądza w czasie.

- Zanim przejdziesz do następnego slajdu, zapytaj co jest lepsze dla nas: wysokie, czy niskie RRSO

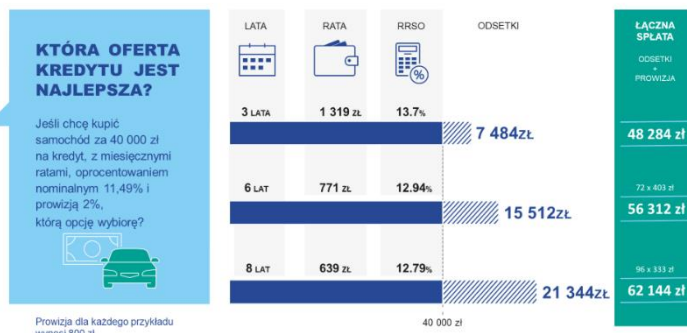
porównywania ofert kredytowych. **Im wyższe RRSO tym, wyższe odsetki do spłacenia.** Banki, firmy pożyczkowe i inne instytucje muszą podawać RRSO dla wszystkich swoich produktów kredytowych. Zawsze pytaj o tę wartość. Pamiętaj też, że im dłużej spłacasz kredyt tym większe będą koszty odsetkowe.

Slajd 19. Koszty kredytu.

➤ Odnosząc się do odpowiedzi, podkreśl, że dla klienta lepsze jest niższe RRSO.

➤ Możesz dodatkowo wytłumaczyć, że koszty kredytu uzależnione są też od jeszcze jednej wartości, która ma często decydujące znaczenie. Konkretny przykład będzie na kolejnym slajdzie.

RRSO jest jednym z narzędzi

www.bakcyf.wib.org.pl

WARSZAWSKI INSTYTUT BAZOWY BAKCYL

Slajd 20. Porównywanie ofert – ćwiczenie.

➤ Wyjaśnij ćwiczenie: Bierzecie kredyt w wysokości 40 000 zł na używany samochód. Celem ćwiczenia jest porównanie ofert w kontekście różnych parametrów. Pozwól uczniom wybrać, która oferta będzie najlepsza: kredyt na 3, 6 czy 8 lat?

- Odnosząc się do odpowiedzi przypomnij, że gdyby chcieli kierować się samą wartością RRSO powinno się wybrać kredyt na 8 lat, ale... Podkreśl, że jeśli okres kredytowania jest długi, to w sumie łączna suma odsetek będzie najwyższa.
- Możesz przeanalizować ćwiczenie z uczniami przypominając im chociażby o dopasowaniu raty do naszych możliwości. Przypomnij, że rekomenduje się, aby miesięczne koszty spłaty kredytu nie przekraczały 50% naszych dochodów pomniejszonych o opłaty obowiązkowe (czyli 50% tzw. miesięcznej kwoty do dyspozycji).
- Podsumuj: *RRSO nie powinno być jedynym kryterium wyboru, trzeba zwracać uwagę na harmonogram spłat i czas kredytowania, nasze możliwości finansowe i na co bierzemy zobowiązanie.*

SYMULACJE KILKU OFERT KREDYTU 20 000 / OKRES KREDYTOWANIA 3 LATA

PROWIZJA	OPROCENTOWANIE	UBEZPIECZENIE	RRSO	KWOTA DO SPŁATY	RATA
1,00%	7,85%	0 zł	8,87%	22 737,6 zł	631,60 zł
3,29%	9,99%	0 zł	12,94%	23 993,28 zł	666,48 zł
9,99%	8,99%	0 zł	17,62%	25 433,28 zł	706,48 zł
0,00%	10,99%	2 016,00 zł	19,28%	25 944,12 zł	720,67 zł

www.bakcyll.wib.org.pl

BAKCYL

Slajd 21. Porównanie ofert.

- Wykorzystując przykładowe oferty przypomnij jak ważne jest porównywanie i analizowanie parametrów kredytu. Możesz jeszcze raz pokazać co składa się na koszt kredytu.
- Wspomnij że aby porównać oferty można iść do kilku banków lub wykorzystać internetowy kalkulatorów. Przypomnij, że takie działanie jest jedną z cech osoby przedsiębiorczej.

- Możesz porównać dwie lub więcej ofert. Celem tego slajdu jest zbudowanie świadomości, że parametry kredytów mogą być różne a porównywanie i analizowanie oferty najlepszej dla nas będzie wymagać wnikliwej analizy.
- Podkreśl, że zawsze trzeba dopasować produkt kredytowy do naszych indywidualnych potrzeb i możliwości.

CHWILÓWKI		TWOJA PIERWSZA POŻYCZKA	TWOJA KOLEJNA POŻYCZKA
		Wybierz kwotę: 3 000 zł	Wybierz kwotę: 3 000 zł
		Okres: 30 dni	Okres: 3 dni
		Kwota pożyczki: 3 000 zł	Kwota pożyczki: 3 000 zł
		Dzień spłaty: 13.03.2023	Dzień spłaty: 10.02.2023
		Odsetki: 0 zł	Odsetki: 17,80 zł
		Prowizja: 0 zł	Prowizja: 464,60 zł
		RRSO: 0%	RRSO: 513,6%
		CAŁKOWITA KWOTA DO ZAPŁATY: 3 000 zł	CAŁKOWITA KWOTA DO ZAPŁATY: 3 482,40 zł

www.bakcyll.wib.org.pl

BAKCYL

Slajd 22. „Chwilówki”.

- Podkreśl, że na rynku dostępne są różne produkty, zaprezentuj przykład chwilówki na slajdzie (zaciąganej kolejny raz – RRSO wysokie i pierwszy raz – RRSO 0%)
- Wyjaśnij co to jest chwilówka – łatwo dostępna (czasami nawet na dowód osobisty) szybka pożyczka pozabankowa z krótkim okresem spłaty.

- Podkreśl, że przy chwilówce zaciąganej kolejny raz RRSO jest bardzo wysokie i wynosi aż 513% (warto odnieść się do poprzedniego slajdu z pożyczkami gotówkowymi, gdzie RRSO wynosiło ok. 10 %).
- Możesz wytłumaczyć, że Chwilówki z RRSO 0% to forma promocji w celu pozyskania klienta. Trzeba jednak pamiętać, że jeśli klient nie spłaci takiej darmowej pożyczki w terminie, są naliczane wysokie opłaty za przedłużenie + odsetki wynikające z pożyczanej kwoty bez uwzględniania promocji. Wtedy koszty chwilówki są bardzo wysokie.

KARTA KREDYTOWA

	opłata roczna	okres bezodsetkowy	opłata za wydanie	oprocentowanie
 KARTA KREDYTOWA W PROMOCJI Z BEZPRZEWODOWYMI SŁUCHAWKAMI OPFO	0 zł	56 DNI	0 zł	19,00% ZŁOŻ WNIOSEK >
 KARTA KREDYTOWA W PROMOCJI „PŁAĆ ZBLIŻENIOWO I ZYSKAJ NAWET 300 ZŁ”	94,80 zł	54 DNI	0 zł	19,00% ZŁOŻ WNIOSEK >
 KARTA KREDYTOWA ZE ZWROTEM ZA ZAKUPY AŻ DO 300 ZŁOTYCH ROCZNIE	0 zł	54 DNI	60 zł	19,00% ZŁOŻ WNIOSEK >

www.bakcyl.wib.org.pl

Slajd 23. Karta kredytowa.

➤ Powiedz, że jedną z form dostępu do gotówki może być kredyt w formie przyznanego limitu na karcie kredytowej. Warto wspomnieć o oprocentowaniu, okresie bezodsetkowym i ew. promocjach. Pokaż, że tak jak przy każdej formie kredytu warto porównywać i wybierać produktu w oparciu o swoje potrzeby i oczekiwania.

OKRES BEZODSETKOWY

www.bakcyl.wib.org.pl

Slajd 24. Okres bezodsetkowy

➤ Wytłumacz na podstawie slajdu czym jest okres bezodsetkowy i jak rozsądnie korzystać z karty kredytowej.
➤ Wytłumacz, że karta kredytowa może być dostępem do bezpłatnego kredytu. Podkreśl, że warunkiem jest spłata zobowiązania w okresie bezodsetkowym.

KREDYT HIPOTECZNY

Kupno nieruchomości na kredyt

Poważna decyzja finansowa

Wysokość raty kredytu dzisiaj i jutro (zmiernie lub stałe oprocentowanie) + Koszty utrzymania domu/mieszkania

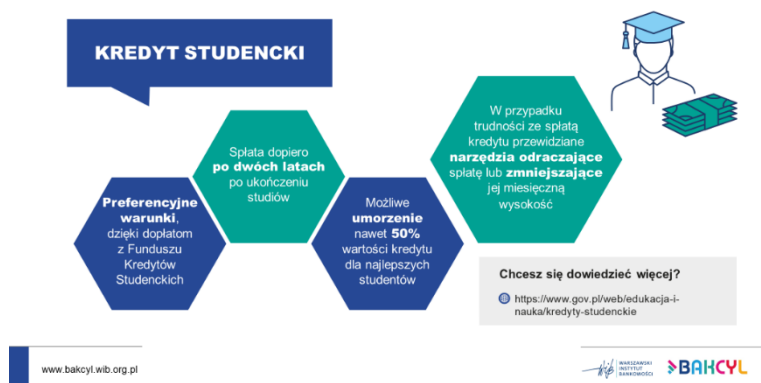
Slajd 25. Kredyt hipoteczny jako kolejny popularny produkt kredytowy.

➤ Podkreśl, że jest to zwykle zobowiązanie na wiele lat.
➤ Wytłumacz, że zaciągnięcie kredytu hipotecznego oznacza, że stajemy się właścicielami nieruchomości, a to pociąga za sobą dodatkowe koszty, np. koszty związane z czynszem, dodatkowymi opłatami, kosztem remontu, ubezpieczenia, etc. Czyli

przy zaciąganiu kredytu hipotecznego należy pamiętać, że wraz z kosztami kredytu należy sprawdzić czy stać mnie będzie na utrzymanie domu lub mieszkania.

- Podkreśl, że szczególnie przy kredycie hipotecznym, należy brać pod uwagę zmienność stóp procentowych, które w Polsce określane są przez Radę Polityki Pieniężnej – organ Narodowego Banku Polskiego.
- Zwróć uwagę, że w ofercie banków pojawia się coraz więcej kredytów hipotecznych o stałym oprocentowaniu. W dobie wysokiej inflacji i wysokich stóp procentowych warto rozważyć również taką ofertę, pamiętając, że stałe oprocentowanie obejmuje tylko pewien okres obowiązywania

umowy kredytowej – zazwyczaj 5 lat. Gwarancje stałej raty ma swoją cenę – oprocentowanie stałe jest wyższe niż w przypadku zmiennej stopy oprocentowania.

dobre wyniki w nauce mogą się ubiegać o umorzenie części kredytu a splatę możecie rozpocząć nawet kilka lat po zakończeniu studiów.

Slajd 26. Kredyt studencki.

- Wytłumacz jak działa kredyt studencki, wykorzystaj treści ze slajdu. Warto przypomnieć, że kredyt na rozwój, szkolenia i podnoszenie naszych kwalifikacji to „Dobre” pożyczanie.
- *Kredyt studencki jest bardzo atrakcyjną formą pozyskania kapitału. Jest to dofinansowana, preferencyjna forma kredytu dostępna w trakcie nauki w szkole wyższej. Studenci uzyskujący bardzo*

Slajd 27. Podsumowanie dotychczasowych informacji.

- Omów w formie przypomnienia i podsumowania każdy z punktów.

Slajd 28. Sytuacje kryzysowe

- Wytłumacz, że w życiu mogą pojawić się sytuacje kryzysowe i warto wiedzieć jak zachować się w tak trudnych momentach
- Możesz pokazać przykład lockdownu, który w 2020 roku bardzo mocno wpłynął na wiele gospodarstw domowych.
- *W naszym życiu, mogą pojawić się nieprzewidziane sytuacje, które utrudniają nam wywiązanie się z zobowiązań*

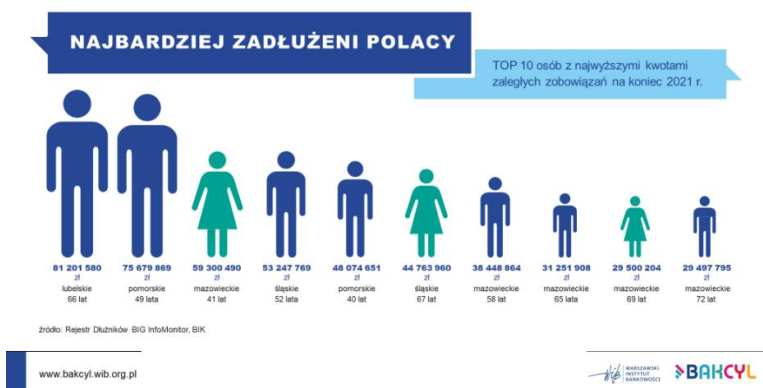
finansowych. Jak sobie radzić i jak przeciwdziałać takim sytuacjom?

Slajd 29. Długi trzeba spłacać.

- Podkreśl, że długi trzeba spłacać. Wyjaśnij, że jeśli nie spłacamy zobowiązań, to wpadamy w poważne problemy. Opisz w sposób zrozumiały procedurę.
- Co dzieje się jeśli nie spłacamy naszych zobowiązań i jak wyglądają poszczególne etapy:

1. Najpierw bank będzie próbował sam ustalić czy nasze kłopoty są przejściowe, czy może grozi nam niespłacalność.
2. Jeśli to nie pomoże, nasza sprawa zostanie przekazana do windykacji (**windykacja** to potocznie mówiąc „ściągnięcie długów”).
3. Kolejny krok to wpis do **rejestru dłużników**. (Taki wpis sprawia, że możemy mieć problem z zaciągnięciem kolejnego kredytu – bank w trakcie analizy nas jako klienta dostanie informację o naszym długu)
4. Następnym etapem będzie postępowanie sądowe i egzekucyjne, w którym **komornik** sędownie przejmie część naszej pensji lub majątku, a to oznacza ograniczenie możliwości korzystania z zarabianych pieniędzy.

Slajd 30. Najbardziej zadłużeni Polacy.

- Zaprezentuj ranking najbardziej zadłużonych osób w Polsce. Przypomnij, że nierozsądne decyzje o zaciągnięciu zobowiązań mogą skończyć się gigantycznymi długami, których spłata okaże się w pewnym momencie niemożliwa.

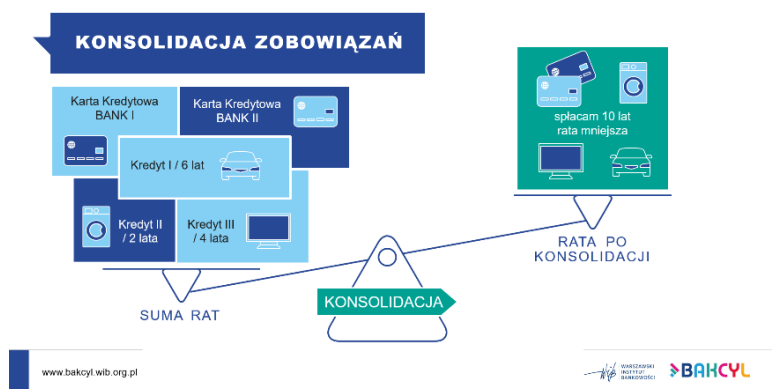
Slajd 31. Problemy finansowe

- Wytłumacz, że unikanie kontaktu z bankiem lub inną instytucją nie rozwiąże problemów a wręcz przeciwnie może nas pozbawić możliwości skorzystania z wielu form wsparcia proponowanych klientom.

Problemy ze spłatą zobowiązań to sytuacja , w której może znaleźć się każdy z nas. W takich

momentach należy szukać rozwiązań - nie unikaj rozmowy z bankiem – możesz skorzystać wielu form

pomocy np. „wakacje kredytowe”. Przyznanie się do bycia w trudnej sytuacji nie jest przyjemne, ale najlepiej podjąć temat z bankiem i szukać rozwiązań zanim bank wdroży procedury windykacyjne.

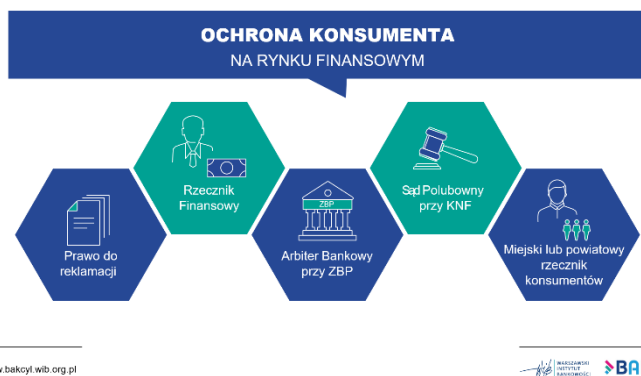

w różnych bankach. Konsolidacja to połączenie wszystkich kredytów w jeden kredyt w celu zmniejszenia miesięcznej raty kredytu.

Na pewno zyskujemy czas i panowanie nad sytuacją. Trzeba też mieć świadomość, że koszt obsługi zadłużenia po konsolidacji jest większy od sumy kosztów poprzednich zobowiązań.

Slajd 32. Konsolidacja zobowiązań

- Wytłumacz czym jest konsolidacja i jak może stanowić pomoc w trudnych sytuacjach, przypomnij jednocześnie o wyższych kosztach jakie wiążą się z wydłużaniem okresu kredytowania.
- Kiedy masz kilka kredytów, szczególnie tego samego rodzaju, dobrym rozwiązaniem może być tzw. **konsolidacja zobowiązań**

i odwoływać się od decyzji banku lub innej instytucji z rynku finansowego. W bankach są biura reklamacji lub biura obsługi klienta. Możemy zadzwonić, napisać lub osobiście przyjść do banku. W kolejnym kroku możemy odwołać się do Arbitra Bankowego przy ZBP lub do Sądu Polubownego przy KNF. O pomoc możemy również zwrócić się do miejskiego lub powiatowego rzecznika konsumentów.

Slajd 33. Ochrona konsumenta.

- Wytłumacz, że jako klienci banków na różnych etapach współpracy z tymi instytucjami mamy też prawo do reklamacji i innych działań, które warto podejmować jeśli to my czujemy się poszkodowani przez te instytucje. Klient ma prawo składać skargi i odwoływać się od decyzji banku.
- Pamiętajcie, że jako klienci macie prawo składać skargi

Slajd 34. Podsumowanie.

- Podsumuj lekcję, w miarę możliwości odnosząc do tego co usłyszałeś od uczniów, powtórz podstawowe zasady zarządzania finansami, przypomnij zasady dobrego pożyczania, przypomnij o poduszce bezpieczeństwa i o nie unikaniu kontaktów z bankiem w razie problemów finansowych.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Powodzenia w zarządzaniu finansami!

www.bakcyl.wib.org.pl

Partnerzy strategiczni Programu Bankowy dla Edukacji:

Slajd 35. Zakończ lekcję.

- Zapytaj czy są pytania,
- Podziękuj uczniom.